

Używanie produktów nikotynowych przez młodzież w Polsce.

Badanie w środowisku szkolnym

Warszawa 2024

Autorzy raportu:

prof. dr hab. med. Krzysztof J. Filipiak - Instytut Nauk Klinicznych, Uczelnia Medyczna im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie; Klinika Hipertensjologii, Angiologii i Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu; Prezes Polskiego Towarzystwa Postępów Medycyny - Medycyna XXI

dr hab. med. Piotr Korczyński - Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Pneumonologii i Alergologii, Warszawski Uniwersytet Medyczny

dr n. med. Agnieszka Jankowska-Zduńczyk - Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce, AGAMED Specjalistyczna Praktyka Lekarska, Warszawa

lek. Stanisław Surma - Klinika Chorób Wewnętrznych i Farmakologii Klinicznej, Katedra Farmakologii, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

prof. CMKP dr hab. med. Sebastian Szmit - Zakład Kardiologii, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Instytut Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie, Klinika Diagnostyki Onkologicznej, Kardiologii i Medycyny Paliatywnej, Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie

dr n. med. Piotr Wierziński - Poradnia Psychiatryczna, Łódź

Nota metodologiczna

Badanie przeprowadzili ankieterzy przy zastosowaniu anonimowych ankiet, w szkołach podstawowych w całej Polsce, w klasach 7-8. Realizacja badania w terenie (praca ankieterów) odbyła się od połowy kwietnia do połowy czerwca 2024 roku. Badanie przeprowadzono metodą wywiadu audytoryjnego (w badanych klasach rozdano uczniom ankiety do samodzielnego wypełnienia). Przebadano łącznie 1380 uczniów, w większości 13- i 14-latków.

Klasa	Liczba uczniów	Procent
7 klasa	722	52.3
8 klasa	658	47.7
Ogółem	1380	100.0

Wiek [lata]	Liczba uczniów	Procent
12	21	1.5
13	451	32.7
14	718	52.0
15	177	12.8
16	13	0.9
Ogółem	1380	100.0

50% badanych stanowiły dziewczynki, 50% chłopcy. Badanie przeprowadzono w 37. szkołach, wylosowanych z terenu następujących miast: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Lublin, Łódź, Katowice, Kraków, Poznań, Szczecin, Warszawa i Wrocław.

Podsumowanie

Uczniowie 7 i 8 klas szkół podstawowych zaczynają swoją przygodę z nikotyną w większości poniżej 13. roku życia. 26% badanych uczniów szkół podstawowych odpowiedziało, że próbowali już produktów z nikotyną. 73% z nich weszło w nałóg poprzez smakowe e-papierosy a ponad połowa sięga po produkt nikotynowy z ciekawości smaku. 63% dzieci wskazuje, że to owocowe i słodkie smaki są głównym elementem przyciągającym je do wyrobów z nikotyną. Mimo, że 95% uczniów deklaruje, że zna zagrożenia wynikające z używania produktów nikotynowych.

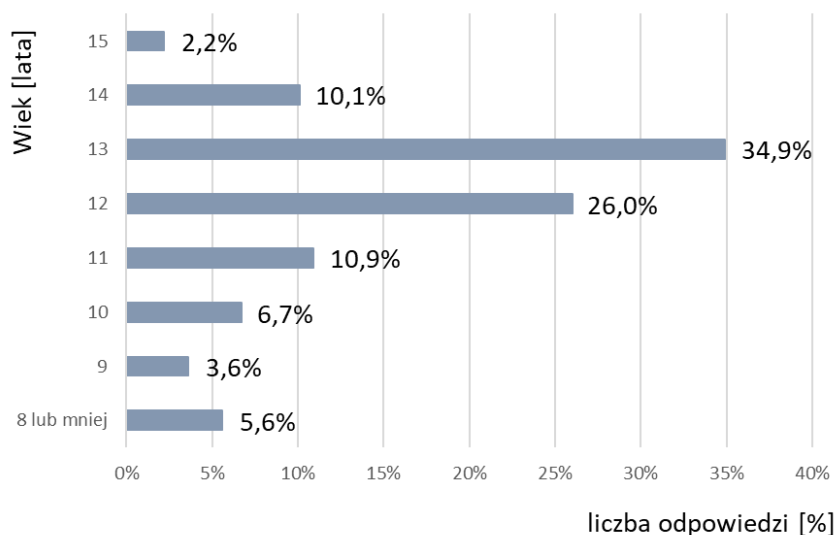
Blisko jeden na dziesięciu 13-14-latków w Polsce używa obecnie produktów nikotynowych. 90% z nich korzysta z e-papierosów, dla 75% z nich jest to produkt używany najczęściej, 36% używa go codziennie. Jedynie 2,5% czuje się uzależniona.

Wyniki

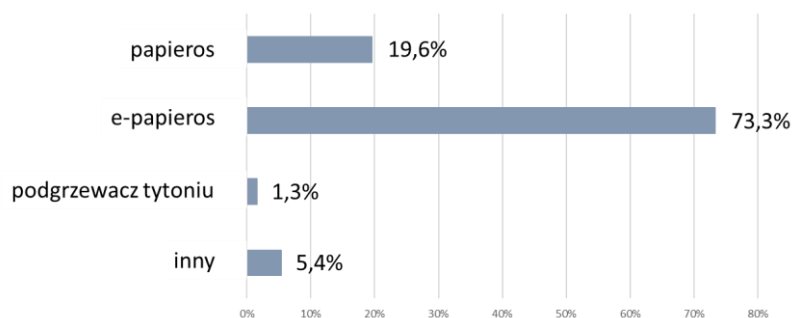
Uczniowie otrzymali szereg pytań dotyczących ich doświadczenia w zakresie stosowania produktów zawierających nikotynę. Pytania dotyczyły przede wszystkim palenia papierosów i używania coraz bardziej popularnych urządzeń dostarczających nikotynę w formie wziewnej: e-papierosów (podgrzewających płyn z nikotyną tzw. liquid) czy podgrzewaczy tytoniu (podgrzewających wkłady zawierające sprasowany tytoń).

26% badanych uczniów szkół podstawowych odpowiedziało, że próbowali już produktów z nikotyną, 9% obecnie z nich korzysta. Poniższe odpowiedzi dotyczą tej grupy dzieci, które inicjację nikotynową mają już za sobą.

1. Ile miałeś/miałaś lat, gdy po raz pierwszy spróbowałeś/spróbowałaś jakiegokolwiek produktu z tytoniem lub nikotyną (papierosa, e-papierosa, podgrzewacza tytoniu lub innego)?

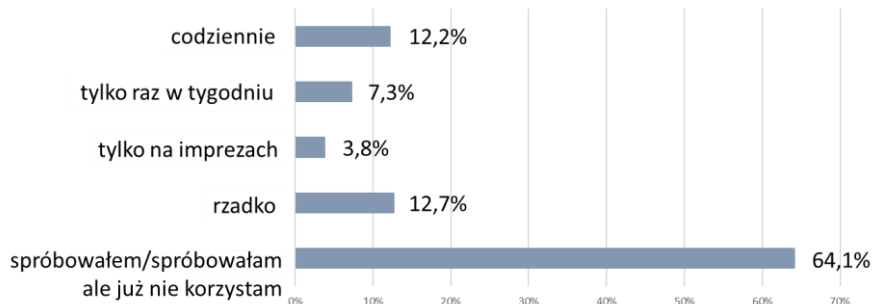
2. Czego spróbowałeś/spróbowałaś pierwszy raz?

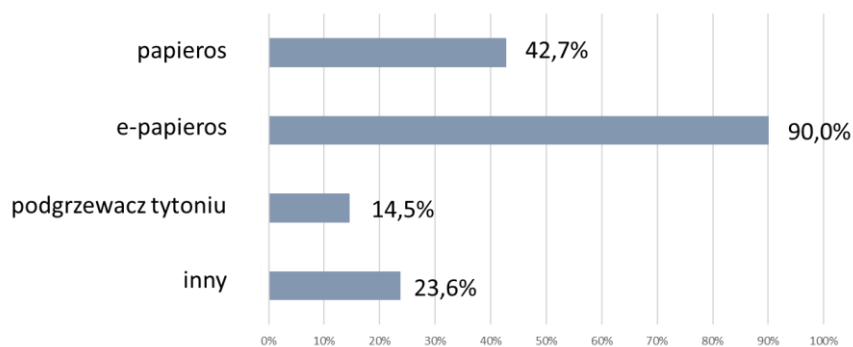
3. Dlaczego spróbowałeś/spróbowałaś tego produktu? (możliwe zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi)

byłem/byłam ciekawy/ciekawa smaku	53,8%
chciałem/chciałam spróbować czegoś nowego	32,1%
bo wszyscy to robią – jest modne	10,3%
bo fajnie wygląda	10,3%
chciałem/chciałam zaimponować kolegom	10,1%
chciałem/chciałam pokazać, że jestem dorosły/dorośla	3,8%
bo łatwo mogę go kupić	4,3%
z innego powodu	24,7%

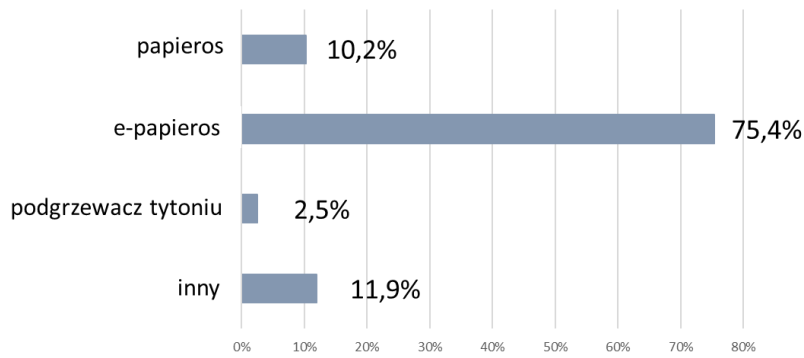
4. Jak często obecnie korzystasz z takich produktów?

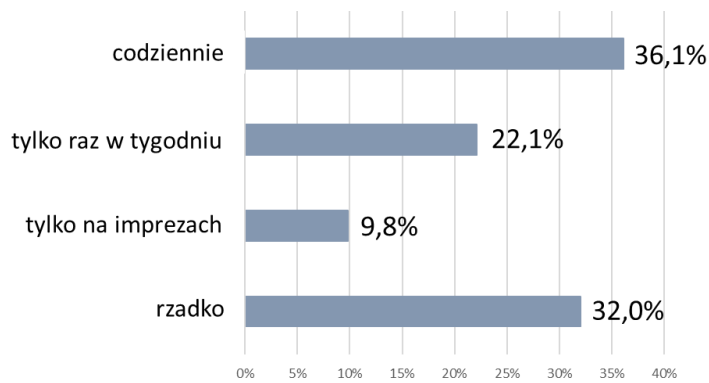
5. Którego z produktów używasz obecnie? (możliwe zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi)

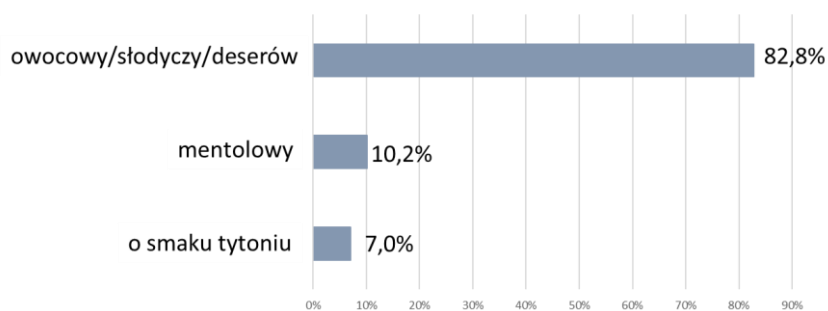
6. Jeśli używasz więcej niż jednego produktu z tytoniem lub nikotyną (w poprzednim pytaniu zaznaczyłeś(aś) więcej niż jedną odpowiedź), zaznacz którego używasz najczęściej?

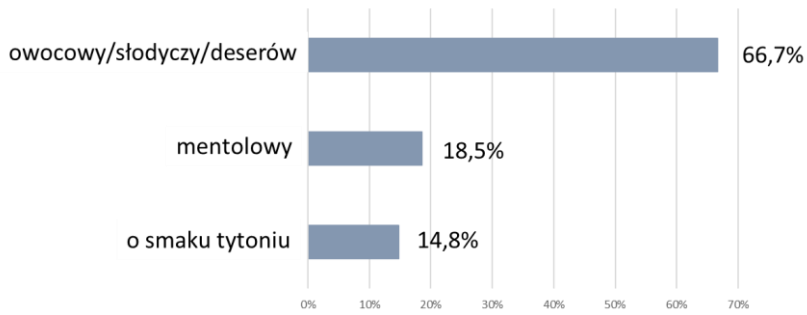
7. Jak często używasz tego produktu?

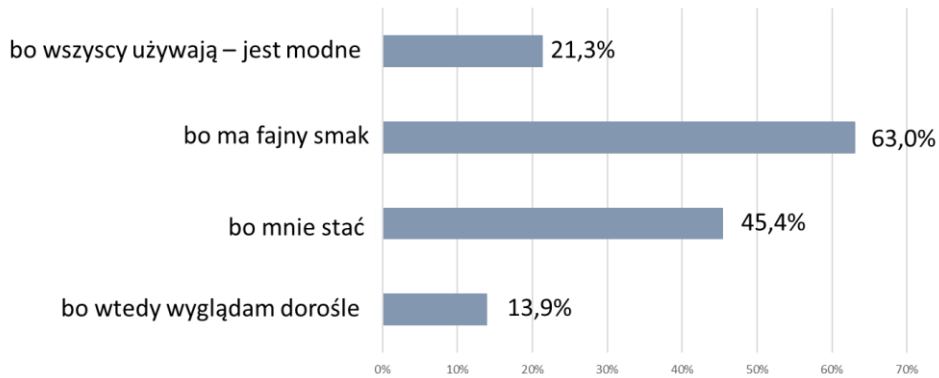
8. Jaki smak e-papierosów najczęściej wybierasz?

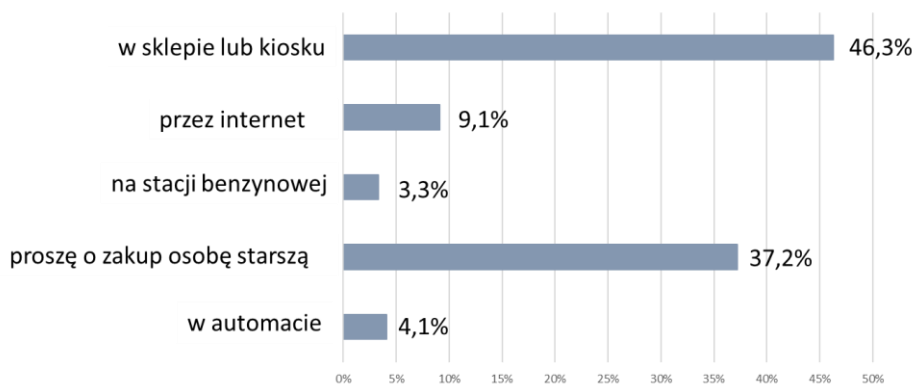
9. Jaki smak podgrzewaczy tytoniu najczęściej wybierasz?

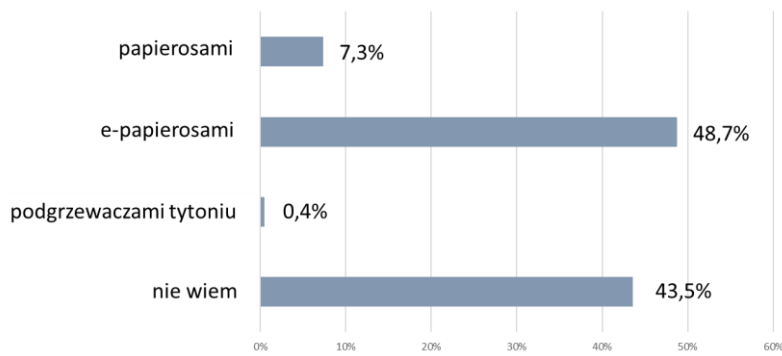
10. Dlaczego korzystasz obecnie z tego produktu? (możliwe zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi)

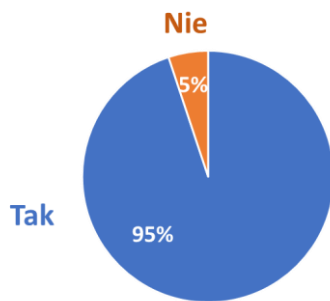
11. W jaki sposób najczęściej nabywasz swój produkt?

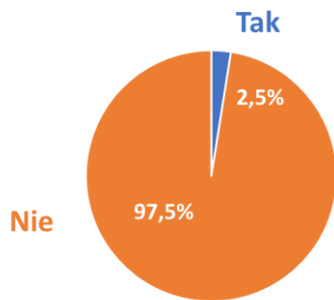
12. Którym produktem osoby w Twoim otoczeniu najczęściej się dzielą?

13. Czy znasz zagrożenia dla zdrowia wynikające z używania tych produktów?

14. Czy czujesz się uzależniony/uzależniona od używanego produktu?

Badanie zostało przeprowadzone przez CBOS na zlecenie Instytutu Zdrowia i Demokracji.

Opracowanie badania i przygotowanie raportu Polskie Towarzystwo Postępów Medycyny – Medycyna XXI.